

محافظ و ویرانگر: اهمیت دین در آثار نمایشی مارکوس گاردلی

مهديه احمدی^۱عبدالمحمد موحد^۲مهسا هاشمی^۳

چکیده

نمایشنامه‌نویس دورهٔ پس‌اسیاه، مارکوس گاردلی، در آثارش به مقولهٔ هویت آمریکاییان آفریقایی‌تبار در بافتار عناصر متنوع اجتماعی- فرهنگی می‌پردازد. مقاله حاضر با استفاده از مطالعات فرهنگی و جامعه‌شناختی دربارهٔ نقش دین در زندگی آمریکاییان آفریقایی‌تبار، اهمیت دین را به‌عنوان عنصری جدایی‌ناپذیر از هویت این آمریکاییان در سه نمایشنامهٔ گاردلی بررسی می‌کند: و مسیح در امتداد رودخانهٔ می‌سی‌سی‌پی می‌رقصد، خانه‌ای که برپا نخواهد ماند و گرگی در کفش‌هایی از پوست مار. این مقاله با بهره‌گیری از مفهوم هویت در چهارچوب نقد آمریکایی- آفریقایی، تصویر کلیسا و اعتقادات دینی را در شکل‌دهی به هویت سیاهپوستان آمریکا می‌کاود و نشان می‌دهد که تصویر روشن‌گرانه و چندبعدی‌ای که گاردلی از مقولهٔ دین در نمایشنامه‌هایش فراروی ما می‌گذارد، حاکی از نقشی پیچیده و متناقض‌نماست؛ به‌گونه‌ای که می‌توان گفت هویت آمریکاییان آفریقایی‌تبار، هم از دین بهره می‌برد و هم از آن زیان می‌بیند. این مطالعه نشان می‌دهد که گاهی مسیحیت در نمایشنامه‌های گاردلی در قبال آمریکاییان آفریقایی‌تباری که مدت‌ها با تبعیض‌نژادی درگیر بوده و از این بابت دچار ضربه‌های شدید روحی فردی و جمعی شده‌اند، به‌عنوان دارویی آرامش‌بخش عمل می‌کند؛ چنان‌که در مورد فری، مودلین و میس سیبی اتفاق می‌افتد. از طرف دیگر، در مواردی نیز، خوانشی از مسیحیت، به‌عنوان سدی در برابر درک حقیقی هویت برخی از این آمریکاییان عمل کرده است؛ چنان‌که در زندگی گامپیر دیده می‌شود.

واژه‌های کلیدی: مارکوس گاردلی، و مسیح در امتداد رودخانهٔ می‌سی‌سی‌پی می‌رقصد، خانه‌ای که برپا نخواهد ماند، گرگی در کفش‌هایی از پوست مار، دین مسیحیت، هویت سیاه

۱. کارشناس ارشد زبان و ادبیات انگلیسی، گروه زبان و ادبیات انگلیسی، دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه خلیج فارس، بوشهر، ایران
mina.ahmadi6226@gmail.com

۲. استادیار گروه زبان و ادبیات انگلیسی، دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه خلیج فارس، بوشهر، ایران (نویسندهٔ مسئول)
amovahed@pgu.ac.ir

۳. استادیار گروه زبان و ادبیات انگلیسی، دانشکدهٔ ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه خلیج فارس، بوشهر، ایران
sharian21@gmail.com